

Les últimes lletres

L'ALÈ D'UNA TERRA

SALVATELLA, Josep M.

Planes de l'Empordà,

pròleg de Joan Guillaumet.

Columna, Viena, 76. Barcelona, 1991, 139 pàg.

Planes de l'Empordà, de Josep M. Salvatella, han estat escrites després del que l'autor ha viscut, presenciat, sentit o descobert damunt l'orografia de la seva comarca al ritme dels dies, de la sensibilitat, de l'interès per tot allò que hi endinsa les arrels.

Salvatella no escriu només pel goig d'escriure, de fer literatura, sinó quan se sent motivat, immers de ple en la realitat que capta. És aleshores que enfonsa l'arada de la percepció en l'esperit de la terra –motiu, fet o circumstància– per fer aflorar el que la transcendeix. Remembra, consigna, assenjala, reflexiona, opina, sigui sobre un paratge, una manera de viure, una situació, un esdeveniment.

Fa el recorregut a l'entorn de la naturalesa, dels monuments o de les persones. El seu mòbil no és altre que el de descriure el lloc, la troballa, el document, la gràcia, la vida, l'ànima del que recrea. L'Alt Empordà és essencialitzat en el que té de més rellevant: monestirs, arqueologia, pobles de terra endins o del coster, paisatges sotmesos a l'imant de cada estació, vestigis que són testimoni de passatges històrics, d'un passat prepotent. Recorda les velles tradicions que perduren a despit de totes les interferències i fa esment de les noves que han arrelat amb força com tot el que és essencialment popular. Glossa la música i els seus intèrprets, la pintura i els que la cultiven, escriptors i poetes, personatges carismàtics o pintorescos. Tots respiren la mateixa atmosfera, tots estan influïts per l'alè d'una terra cenyida una i altra vegada per una prosa contingudament poètica, d'un realisme filtrat pel bon gust, al servei del que cal destacar o recordar, retenir o percebre.

Les entrevistes sostingudes amb alguns escriptors, ens els presenten captats per l'objectiu de la clarividència o a través de contrallums que en subratllen l'idealisme.

Joan Guillaumet ha estat el prologuista i ha sabut destacar-ne l'interès i la qualitat, perquè *Planes de l'Empordà* és un nou homenatge a aquesta comarca tan ben definida per Carles Pi i Sunyer: «L'Empordà sembla una Catalunya petita, una bella mostra reduïda i acolorida de tot Catalunya».

Montserrat Vayreda

Gloria Cortina 92